

เศรษฐกิจญี่ปุ่นหุบเขา...ปัจจัยรุมเร้ายังยึดเยื้อ

เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังอยู่ในภาวะหุบเขา ล่าสุดเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2555 Cabinet Office ของญี่ปุ่นออกมาระบุว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นอยู่ในขั้น **ชะลอตัว** นับเป็นการปรับลดการประเมินเศรษฐกิจครั้งแรกของญี่ปุ่นในรอบ 10 เดือน สอดคล้องกับที่ The Economist Intelligence Unit (EIU) คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะชะลอการขยายตัวลงจาก 3.2% ในช่วงครึ่งแรกของปี 2555 เหลือไม่ถึง 1% ในช่วงครึ่งหลังของปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นต้องเผชิญความท้าทายทั้งจากผลกระทบจากวิกฤตหนี้สาธารณะในยุโรป ปัญหาขาดดุลงบประมาณเรื้อรังและหนี้สาธารณะในระดับสูง ปัญหาขาดดุลการค้าเรื้อรังจากการนำเข้าพลังงาน รวมถึงโครงสร้างประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นปัจจัยฉุดรั้งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ยังมีแนวโน้มให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นเข้าสู่ภาวะถดถอยในระยะถัดไป จึงต้องจับตามองอย่างใกล้ชิดว่ารัฐบาลญี่ปุ่นจะดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าวอย่างไรต่อไป

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญของญี่ปุ่น

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ	สถิติล่าสุด	สถิติเดิม
Tankan	-1 (Q2/55)	-4 (Q1/55)
GDP (q-o-q)	0.3% (Q2/55)	1.3% (Q1/55)
ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (m-o-m)	-1.2% (ก.ค. 55)	0.4% (มิ.ย. 55)
ดัชนีภาคการผลิต (PMI)	47.7 (ส.ค. 55)	47.9 (ก.ค. 55)
อัตราเงินเฟ้อ (y-o-y)	-0.3% (ก.ค. 55)	-0.2% (มิ.ย. 55)
อัตราว่างงาน (m-o-m)	4.3% (ก.ค. 55)	4.3% (มิ.ย. 55)

ที่มา : รวบรวมโดยฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธสท.

สัญญาณบ่งชี้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวอ่อนแรง : แม้ว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะได้รับแรงหนุนจากการฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิ แต่ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญเริ่มส่งสัญญาณผันผวน ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจต้องเผชิญความท้าทายอีกมาก ทั้งนี้ เศรษฐกิจญี่ปุ่นชะลอการขยายตัวลงในไตรมาส 2 ขณะที่ดัชนี Tankan ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความเชื่อมั่นของบริษัทรายใหญ่ในญี่ปุ่นแม้จะปรับตัวดีขึ้นในไตรมาส 2 แต่ก็ยังอยู่ในแดนลบ นอกจากนี้ ภาคการผลิตของญี่ปุ่นก็ยังอยู่ในภาวะหุบเขาดังเห็นได้จากดัชนี Japan Manufacturing Purchasing Managers' Index (PMI) ลดลงจากระดับ 47.9 (ต่ำกว่า 50 ถือว่าหดตัว) ในเดือนกรกฎาคม เหลือ 47.7 ในเดือนสิงหาคม นับเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 16 เดือน และผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือนกรกฎาคมหดตัว ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเดือนกรกฎาคมอยู่ในแดนลบติดต่อกันเป็นเดือนที่ 3 สะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นมีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่ภาวะเงินฝืด

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลซ้ำเติมการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น

- **ญี่ปุ่นยังเผชิญปัญหาขาดดุลงบประมาณเรื้อรังและหนี้สาธารณะในระดับสูง** EIU คาดว่ายอดขาดดุลงบประมาณต่อ GDP ของญี่ปุ่นจะลดลงจาก 9.5% ในปี 2554 เหลือ 9.3% ในปี 2555 และเหลือเฉลี่ย 8.1% ต่อปี ในปี 2556-2559 อย่างไรก็ตาม ยอดขาดดุลงบประมาณดังกล่าวยังถือว่าอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ EIU คาดว่าหนี้สาธารณะต่อ GDP ของญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้นเป็น 245% ณ สิ้นปี 2559 ซึ่งอาจส่งผลให้รัฐบาลญี่ปุ่นเผชิญข้อจำกัดในการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2555 สภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่นมีมติเห็นชอบร่างกฎหมายขึ้นอัตราภาษี Sales Tax จาก 5% เป็น 10% ภายในปี 2558 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาญี่ปุ่น และหากญี่ปุ่นสามารถประกาศบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวได้ ก็อาจส่งผลซ้ำเติมเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่อยู่ในภาวะหุบเขา
- **ญี่ปุ่นมีแนวโน้มขาดดุลการค้าต่อเนื่อง** ญี่ปุ่นขาดดุลการค้าถึง 517.4 พันล้านเยนในเดือนกรกฎาคม 2555 จากที่เกินดุล 60.3 พันล้านเยนในเดือนมิถุนายน เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤตหนี้สาธารณะในยุโรป ความต้องการสินค้าของจีนที่ชะลอตัว และมูลค่านำเข้าที่เพิ่มขึ้นจากการนำเข้าพลังงานอื่นเพื่อทดแทนพลังงานนิวเคลียร์ ทั้งนี้ EIU คาดว่าญี่ปุ่นมีแนวโน้มขาดดุลการค้าต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ยอดเกินดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มลดลงด้วย และหากดุลบัญชีเดินสะพัดของญี่ปุ่นเข้าสู่แดนลบ จะส่งผลให้ญี่ปุ่นสูญเสียสถานภาพการเป็นประเทศเจ้าหนี้สุทธิ (Net Foreign Creditor) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ รวมทั้งซ้ำเติมการแก้ไขปัญหาดุลงบประมาณเรื้อรังและความสามารถในการชำระหนี้สาธารณะของญี่ปุ่นอีกทางหนึ่ง
- **โครงสร้างประชากรของญี่ปุ่นมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น** EIU คาดว่าจำนวนผู้สูงอายุในญี่ปุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ฐานในการจัดเก็บรายได้จากภาษีของรัฐบาลญี่ปุ่นลดลงและรายจ่ายเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งจะซ้ำเติมการแก้ไขปัญหาดุลงบประมาณเรื้อรังของญี่ปุ่น นอกจากนี้ EIU คาดว่าญี่ปุ่นจะขาดแคลนแรงงานในช่วงปี 2555-2559 ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นขยายตัวเฉลี่ยเพียง 1.3% ต่อปี ในช่วงปี 2556-2559

ประเด็นที่ต้องจับตามอง : มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลญี่ปุ่นท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงรุมเร้า

เศรษฐกิจญี่ปุ่นได้รับแรงหนุนสำคัญจากการฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลญี่ปุ่นยังเผชิญข้อจำกัดในการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปัญหาดุลงบประมาณเรื้อรังและหนี้สาธารณะในระดับสูง ขณะที่วิกฤตการเงินในยุโรปยังไม่มีทีท่าจะคลี่คลาย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น และอาจทำให้ภาวะเงินฝืดในญี่ปุ่นรุนแรงขึ้นจนส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นหดตัวในระยะถัดไป จึงเป็นประเด็นที่ผู้ประกอบการไทยควรติดตามอย่างใกล้ชิด รวมทั้งอาจกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดส่งออกญี่ปุ่นโดยมองหาตลาดส่งออกใหม่ โดยเฉพาะตลาดอาเซียน ซึ่งเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นในเวทีการค้าโลก

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

ADVISORY NOTES